

OPAKOVÁNÍ vybraných otázek a ROZŠÍŘENÍ materie CP I. a průběh řízení před SPS

Eva Dobrovolná

Civilní právo procesní pro vyšší justiční úředníky II

SOUDY JAKO PROCESNÍ SUBJEKTY

Pravomoc soudů

- Souhrn oprávnění a povinností, které zákon přiznává soudům k jejich činnosti
- Jedná se vlastně o meze možného chování subjektů (v našem případě civilních soudů)
- *Je to okruh věcí, které mohou projednat a rozhodnout soudy*
- Tento okruh je upraven zejména v § 7 o.s.ř.

Pravomoc soudů II.

- V občanském soudním řízení projednávají a rozhodují soudy spory a jiné právní věci, které vyplývají **z poměrů soukromého práva**, pokud je podle zákona neprojednávají a nerozhodují o nich jiné orgány.

Pravomoc soudů III.

- § 7 odst. 2. – upravuje pravomoc soudů rozhodnout v řízení podle části V. OSŘ
- § 7 odst. 3. – tzv. rozšířená pravomoc
- § 7 odst. 4. – odkaz na SŘS
- Zúžení civilní pravomoci
- Výlučná civilní pravomoc

Zkoumání pravomoci

§ 104 OSŘ

Pokud soud zjistí, že není dána jeho pravomoc, zastaví řízení a postoupí po právní moci usnesení o zastavení řízení orgánu, který má pravomoc rozhodnout (v případě, že podáte žalobu u správního soudu a ten shledá, že by měl rozhodnout civilní soud – obdobný postup, ale žaloba se odmítá)

Pokud tento orgán nesouhlasí s postoupením – vzniká tzv. kompetenční konflikt

Často jde o spor mezi civilním a správním soudem

Poznámka - § 104b a 104c nesprávně hovoří o věcné příslušnosti – jedná se zde též o pravomoc

- Použití § 104b a § 104c – civilní soud x správní soud

Pravomoc soudů - spory o pravomoc

- Spory o pravomoc –
 - Zákon č. 131/2002 Sb., o řešení některých kompetenčních sporů, ve znění pozdějších předpisů
 - Kompetenční konflikty:
 - Kladné
 - Záporné
 - „Zvláštní senát“ ve složení – 3 soudci Nejvyššího soudu a 3 soudci Nejvyššího správního soudu

Pravomoc soudů ve vztahu k zahraničí

- Mezinárodní příslušnost přitom upravují následující právní předpisy.
- a) Přímě použitelný právní předpis EU, konkrétně nařízení č. 1215/2012 (Brusel I bis), nařízení č. 2201/2003 (Brusel IIa), nařízení č. 1346/2000 (Brusel III) nebo nařízení č. 4/2009 (Brusel IV);
- b) Mezinárodní dvoustranná nebo vícestranná smlouva, k jejímuž uzavření s nečlenským státem EU došlo před vstupem České republiky do EU a která nespadá do věcné působnosti přímo použitelného právního předpisu EU anebo má před ním přednost.
- c) Zákon o mezinárodním právu soukromém

Rozhodčí řízení

- Za pomoci rozhodčí smlouvy dochází k přenosu **pravomoci** rozhodnout daný spor na rozhodce
- Z hlediska zkoumání soudu - § 106 OSŘ

Příslušnost soudů

- Vymezení okruhu působnosti mezi soudy navzájem
- Příslušnost je možné dělit:
 - A) Věcná
 - B) Funkční
 - C) Místní

Věcná příslušnost soudů

Který druh soudu bude v konkrétní věci rozhodovat v I. stupni.

Vymezení rozsahu působnosti mezi soudy navzájem

Vymezuje, který článek bude rozhodovat

Okresní soudy - § 9 odst. 1 o.s.ř.

Krajské soudy - § 9 odst. 2 o.s.ř.

Nejvyšší soud – ANO - § 9 odst. 3 o.s.ř.

Věcná příslušnost II.

- Krajské soudy budou projednávat jako soudy I. stupně např.:
 - Věci týkající se právních poměrů souvisejících se zakládáním obchodních korporací, nadací, nadačních fondů.... § 9 odst. 2 písm. e
 - Spory vyplývající z práva duševního vlastnictví
 - Ochrana názvu PO
 - Nekalá soutěž
 - Spory z koupě závodu, pachtu závodu
- § 3 ZZŘS – věcná příslušnost – opět obecně okresní soudy, ale § 3 odst. 2 ZZŘS – věcná příslušnost krajských soudů např. v řízení o opatrovnictví PO a dalších

Zkoumání věcné příslušnosti

- § 104a OSŘ
- Zkoumána kdykoli za řízení
- Může namítnout i účastník
- Obecně rozhoduje **nadřízený vrchní soud** (popřípadě Nejvyšší soud - § 104a odst. 2 OSŘ)
- Soudy i účastníci jsou tímto rozhodnutím vázáni

Místní příslušnost soudů

Vymezuje, který konkrétní soud (v rámci jednoho článku) bude ve věci rozhodovat

Upraveno v § 84 a násl. o.s.ř.

Platí zásada *perpetuatio fori*

Rozlišujeme:

- Obecná místní příslušnost – Obecný soud žalovaného
- Zvláštní, kterou je možné členit na
 - A) Výlučnou (obligatorní) - § 88 o.s.ř.
 - B) Fakultativní – § 87 o.s.ř.

Obecná místní příslušnost

- § 84 - § 86 OSŘ
- § 4 ZZŘS – příslušný je obecný soud osoby, v jejímž zájmu se řízení koná
- Tzv. Obecný soud žalovaného (§ 84 OSŘ a násl.)
 - Fyzická osoba – podle místa bydliště
 - Fyzická osoba podnikatel – ve věcech týkajících se jeho podnikatelské činnosti – podle sídla
 - Právnícká osoba – sídlo
 - Stát – podle sídla organizační složky státu

Fakultativní místní příslušnost

- § 87 OSŘ
- Je možné zvolit vedle obecného soudu – volba na žalobci
- Např. podle místa, kde má stále pracoviště žalovaný nebo kde došlo ke skutečnosti, která zakládá právo na náhradu újmy, atd.

Obligaturní místní příslušnost

§ 88 OSŘ

Je nutné vždy využít tato pravidla (pokud se jedná o situaci uvedenou v § 88 OSŘ)

Např. soud v jehož obvodu je nemovitá věc, týká-li se řízení práva k ní, atd.
– možný problém - naprosto odlišné pojetí nemovitosti (OZ1964) a nemovité věci NOZ

Delegace

- Delegace –
 - A) Nutná § 12 odst. 1 o.s.ř.
 - B) Vhodná § 12 odst. 2 o.s.ř.

 - Rozhoduje nejbližše společně nadřízený soud (§ 12 odst. 3 OSŘ)

Prorogace

- Prorogace - § 89a o.s.ř. – písemná dohoda o místní příslušnosti
 - Jen v obchodních věcech

Zkoumání místní příslušnosti

§ 105 OSŘ

Soud zkoumá pouze do skončení přípravného jednání (§ 114c OSŘ). Pokud se nekonalo přípravné jednání tak pouze předtím, než začne jednat o věci samé. Později pouze pokud nebylo provedeno přípravné jednání a pouze k námitce účastníka uplatněné při prvním úkonu.

Soud vysloví, že není příslušný a po právní moci postoupí jinému soudu

Pokud ten nesouhlasí, předloží svému nadřízenému soud

Funkční příslušnost

- Vymezuje, který soud může rozhodnout o opravném prostředku.
- § 10 OSŘ
 - Odvolání – vyšší článek soudní soustavy
- § 10a OSŘ
 - Dovolání – Nejvyšší soud
- Žaloba na obnovu řízení a pro zmatečnost – obvykle soud, který vydal napadené rozhodnutí

Obsazení soudu

- Okresní soudy
 - Senát v pracovních věcech
 - V ostatních věcech samosoudce
- Krajské soudy
 - Senát v odvolacím řízení
 - V prvním stupni samosoudce
- Vrchní soudy a Nejvyšší soud
 - Rozhodují vždy v senátech

Postavení VJÚ - působnost

- Vyšší soudní úředník v občanském soudním řízení může, nestanoví-li zvláštní zákon jinak nebo nevyhradí-li si to předseda senátu, provádět veškeré úkony soudu prvního stupně, s výjimkou
 - a) vedení jednání ve věci samé,
 - b) rozhodování ve věci samé formou rozsudku,
 - c) rozhodování ve věci samé formou usnesení v řízeních podle občanského soudního řádu, soudního řádu správního a zákona upravujícího zvláštní řízení soudní mimo rozhodování v
 - 1. řízení o úschovách,
 - 2. řízení o umoření listin,
 - 3. věcech určení otcovství souhlasným prohlášením,
 - 4. řízení ve věcech péče soudu o nezletilé a v opatrovnických věcech osob omezených ve svéprávnosti nebo osob, o jejichž svéprávnosti je vedeno řízení, osob, o kterých není známo, kde pobývají, neznámých osob a dále osob, jejichž zdravotní stav jim působí obtíže při správě jmění nebo hájení práv, v nichž nebylo nařízeno jednání,
 - 5. řízení ve věcech veřejných rejstříků právnických a fyzických osob a insolvenčního rejstříku, v nichž nebylo nařízeno jednání,
 - d) rozhodování o předběžném opatření,
 - e) vyřizování dožádání s cizinou, mimo Slovenské republiky
 - f) věcí, kde je úkon zvláštním zákonem výslovně svěřen soudci

Postavení VJÚ – obrana proti rozhodnutí VJÚ

- § 9 zákona č. 121/2008 Sb. *Zákon o vyšších soudních úřednících a vyšších úřednících státního zastupitelství*
 - *Odvolání – nejprve se předloží předsedovi senátu, který o něm rozhodne, má-li z ato, že mu má zcela vyhovět (takové rozhodnutí předsedy senátu se považuje za rozhodnutí soudu prvního stupně a lze je napadnout odvoláním*
 - *Námítky do 15 dnů ode dne doručení písemného vyhotovení. O námitkách rozhoduje předseda senátu. Proti rozhodnutí předsedy senátu o námitkách, o odmítnutí námitek nebo o zastavení námitkového řízení není přípustné odvolání.*

Podjatost soudce

- Soudce nesmí mít zájem na tom, jak bude ve věci rozhodnuto – požadavek nepodjatosti (§ 14 a násl. OSŘ)
- Je-li důvod pochybovat o soudcově nepodjatosti, je vyloučen z projednávání a rozhodnutí věci
- Ustanovení o vyloučení soudce se přiměřeně použijí i na přisedící a další soudní osoby (např. VJÚ)
- Soudce může svoji podjatost uplatnit sám – v tom případě to oznámí předsedovi soudu
- Námitku podjatosti má právo podat i účastník - § 15b OSŘ

Příklad I.

- Vyšší soudní úředník vydal v rámci civilního soudního řízení rozhodnutí, proti němuž není ze zákona přípustné odvolání. Lze se proti jeho rozhodnutí přesto nějak bránit?

Příklad II.

- Jan Kadeřábek, bytem Na Výsluní 456, Blansko uzavřel dne 20. 11. 2019 písemnou kupní smlouvu se společností Elektro, s.r.o. se sídlem Kopecká 477/7, Praha 8 jejímž předmětem bylo dodání ledničky s mrazničkou Electrolux DP011, kterou chtěl vybavit nově zrekonstruovanou kuchyň ve svém bytě. Součástí kupní smlouvy byla i rozhodčí doložka, dle níž se strany zavazují řešit veškeré z této smlouvy vzniklé spory u stálého Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky. Na základě smlouvy zaplatil zálohu kupní ceny ve výši 5000 Kč. Společnost Elektro, s.r.o. ovšem zboží v termínu nedodala a ani nereagovala na výzvu k vrácení zálohy kupní ceny. Pan Kadeřábek tak podal žalobu k Obvodnímu soudu pro Prahu 8 v Praze. Je tento soud pravomocný k projednání takové žaloby?

Příklad III.

- Obchodní společnost Funtrek, s. r. o. (se sídlem v Ostravě) uzavřela nájemní smlouvu se společností Pangas a. s. (se sídlem v Českých Budějovicích), jejímž předmětem byl nájem movité věci (stroje). Vzhledem k tomu, že nájemce, obchodní společnost Pangas a. s. přestala platit nájemné (dlužné nájemné činí 20 000 Kč), rozhodla se obchodní společnost Funtrek, s. r. o. podat žalobu k soudu. V nájemní smlouvě bylo sjednáno toto: „Soudní příslušnost: obě strany souhlasí s tím, že všechny spory z této smlouvy bude řešit Městský soud v Brně“. Žalobu však podala společnost Funtrek, s. r. o. u Okresního soudu v Českých Budějovicích. Na nařízeném přípravném jednání namítla společnost Pangas. a. s. místní nepříslušnost soudu. Jak by měl soud tuto námitku posoudit a jak by měl postupovat?

ÚČASTNÍCI ŘÍZENÍ

Procesní způsobilost x procesní subjektivita

- Způsobilost být účastníkem řízení (**procesní subjektivita**)
- Způsobilost samostatně jednat (**procesní způsobilost**)
- **Procesní podmínka** (§ 103 OSŘ)

Procesní subjektivita

- Způsobilost **být nositelem procesních práv a povinností** (§ 19 OSŘ + § 15, 23, 118 OZ)
 - **Fyzické osoby** (narození – smrt)
 - **Právnícké osoba** (zápis – výmaz)
 - **Stát** (veřejnoprávní korporace)
 - **Další nositelé** (SZ, ÚZSVM, OSSZ, FÚ, CÚ...)
- Ztráta
 - **Před zahájením řízení** – zastavení řízení
 - **V průběhu řízení** – obecně zastavení řízení ale možné procesní nástupnictví (podle § 107 OSŘ)

Procesní způsobilost

- Způsobilost účinně vykonávat procesní úkony samostatně nebo prostřednictvím zvoleného zástupce
- Účastník má procesní způsobilost **v rozsahu, v jakém má Svéprávnost**
- Výjimečně
 - má procesní způsobilost i ten, kdo není hmotněprávně způsobilý (např. § 35/3, § 368/2, § 403/3 a další ZŘS)
 - ten, kdo je hmotněprávně způsobilý, nemá procesní způsobilost (§ 23)
- Nedostatek lze odstranit: soud je povinen zajistit, aby nezpůsobilý účastník byl zastoupen
 - zákonným zástupcem nebo
 - opatrovníkem

Vedlejší intervence

- Vedlejší intervenient („VI“) je **třetí osobou** (osobou zúčastněnou na řízení); označení vedlejší „účastník“ je hrubě nesprávné
- VI se účastní sporu probíhajícího mezi jinými osobami
- Účelem je podpora strany, na jejímž vítězství má **právní zájem**
- VI podporuje procesní stranu svou činností – je to **pomocník ve sporu**
Pouze ve sporech

Vedlejší intervence II.

- VI je možná **od začátku řízení až do pravomocného skončení**
- VI může – sám nebo na výzvu – **vstoupit** v řízení
 - v I. stupni
 - odvolacím
 - dovolacím (srov. § 243b)
 - o žalobě na obnovu a pro zmatečnost
- VI se **účastní** řízení
 - od okamžiku, kdy soudu dojde oznámení o jeho vstupu
 - do a) právní moci rozhodnutí o nepřipustnosti VI; b) vystoupení VI; c) skončení řízení
- Vstup VI nezakládá překážku **litispence**
- O připustnosti VI rozhoduje soud jenom na **návrh**
- Návrh nemůže podat strana, která VI ke vstupu **vyzvala**
- Návrh lze uplatnit **kdykoliv** za řízení
- Je na VI, aby prokázal svůj **právní zájem** na vítězství podporované strany
- Proti usnesení soudu I. stupně je **odvolání** přípustné

Vedlejší intervence III.

- VI je pouhým **pomocníkem** procesní strany
- VI proto nemůže mít zcela stejná práva a povinnosti jako strana (tak nepřesně § 93/3)
- VI může především
 - účastnit se jednání (a odvrátit tím kontumační rozsudek v případě zmeškání jím podporované strany)
 - činit skutkové přednesy a důkazní návrhy, vyjadřovat se k přednesům protistrany, k hodnocení důkazů
 - podávat opravné prostředky (krom dovolání – podle NS)
- Úkony VI nesmí být v **rozporu** s úkony strany
- VI nesmí **disponovat** s řízením nebo jeho předmětem (změnit žalobu, vzít ji zpět)
- Nelze mu uložit rozsudek povinnost nebo přisoudit právo týkající se **věci samé**

Vedlejší intervence - příklady

- Je-li žalován **ručitel**, může být VI **dlužník**
- Je-li žalován **jeden solidární dlužník**, může být ručitelem **druhý solidární dlužník**
- V případě žaloby objednatele kvůli vadám díla může na straně žalovaného **zhotovitele** vystupovat jako VI jeho **subdodavatel**

Příklad I.

- Kateřina Sedláková zažalovala u soudu na určení neplatnosti smlouvy uzavřené mezi ní a Gabrielou Mačákovou. Vzhledem k tomu, že advokát paní Mačákové, který smlouvu sepisoval, pan JUDr. Karel Kříž, se bojí, že by v případě vítězství paní Sedlákové v řízení musel platit náhradu škody Gabriele Mačákové, protože si je vědom, že při sepisu smlouvy pochybil, rozhodl se do řízení vstoupit jako vedlejší intervenient na straně žalované paní Gabriely Mačákové. Paní Gabriela Mačáková však s tímto nesouhlasí. Měl by měl soud o vedleším účastenství nějak rozhodnout, případně jak?

Příklad II.

- Paní Kamila Haičmanová podala žalobu na svého bratra Karla Haičmana na zaplacení částky ve výši 150 000 Kč z titulu zápůjčky. Asi týden před vydáním rozhodnutí soudu prvního stupně pan Karel Haičman zemřel. Protože se tuto informaci ke dni svého rozhodnutí soud nedozvěděl (žalobkyně ani právní zástupci o smrti pana Haičmana v době rozhodování soudu také nevěděli), vydal rozhodnutí, kterým uznal pana Haičmana povinného zaplatit částku 150 000 Kč. Postupoval soud správně?

ZASTOUPENÍ

Druhy zastoupení

- Na základě zákona
- Na základě rozhodnutí soudu
- Smluvní

Zákonné zastoupení fyzických osob

- Osoby nezletilé, které nejsou plně svéprávné – zákonnými zástupci jsou rodiče, případně poručník či osvojitel
- Osoby zletilé, omezené ve svéprávnosti – zastupuje jejich opatrovník stanovený v řízení podle § 34 a násl. ZŘS (záleží vždy na rozsahu omezení)
- Při nedostatku procesní způsobilosti – soud zjistí, kdo je zákonným zástupcem či opatrovníkem a s ním jedná (možnost stanovení opatrovníka podle § 29 OSŘ)
- Ochrana osob procesně nezpůsobilých a dosud nezastoupených - § 56 OSŘ, § 229 odst. 1 písm. c OSŘ...
- Zastoupení zákonným zástupcem nebo opatrovníkem podle § 23 OSŘ

Smluvní zastoupení (zmocnění)

- Pouze jeden zástupce (FO, nejde-li o § 26 nebo § 26a OSŘ)
- Advokát jako zmocněnec (lze mu udělit pouze procesní plnou moc)
- Povinné zastoupení pouze v dovolacím řízení
- Notář jako zmocněnec (pouze procesní plná moc, rozsah v NŘ)
- Patentový zástupce jako zmocněnec (zákon o patentových zástupcích)

Právnícká osoba jako zástupce

- Odborová organizace jako zástupce svého člena (§ 26 odst. 1 OSŘ)
- ÚMPO (řízení o určení nebo změnu vyživovací povinnosti a v řízení o výkon rozhodnutí ukládajícího povinnost k placení výživného, je-li zde mezinárodní prvek (§ 26 odst. 2 OSŘ + § 470 ZŘS)
- Právnícká osoba vzniklá na základě antidiskriminačního zákona, jejíž činností je ochrana před diskriminací (§ 26 odst. 3 OSŘ)
- Právnícká osoba, jejímž předmětem činnosti je ochrana práv podle autorského zákona (§ 26 odst. 4 OSŘ)
- Právnícká osoba, jejímž předmětem činnosti je ochrana cizinců (§ 26 odst. 5 OSŘ – týká se pracovních věcí)

Další pravidla

- Zastoupení obce státem - § 26a OSŘ
- Příklad: Řízení o určení vlastnického práva k nemovité věci, kterou obec nabyla od státu

Plná moc

- Jednostranný procesní úkon (NE hmotněprávní)
- Zmocnitel musí mít procesní způsobilost
- Procesní plná moc x prostá plná moc
- Nutnost prokázat plnou moc (viz dále) – při prvním úkonu, který zástupce ve věci učinil, není možné se na plnou moc odvolávat (ani u advokátů)

- !!! Rozlišujeme dohodu o plné moci – např. příkazní smlouva, kterou vzniká hmotněprávní vztah mezi zmocnitelem a zmocněncem a udělení plné moci pro zastupování v řízení před soudem, kterým vznikají procesní práva a povinnosti, a to jak ve vztahu mezi zmocnitelem a zmocněncem, tak vůči soudu

Zánik plné moci

- Odvolání zmocnitelem
- Výpověď zmocněncem
- Udělením plné moci novému zmocněnci
- Ztrátou procesní subjektivity zmocnitele
- Smrtí či zánikem zmocněnce
- Právní mocí rozhodnutí, jímž bylo skončeno řízení, pro které byla udělena (lze však uvést širší rozsah, např. i pro dovolací řízení)

Plná moc jako podmínka řízení

- Soud k ní přihlíží soud z úřední povinnosti kdykoliv za řízení
- Jedná se o odstranitelný nedostatek podmínky řízení
- Nebude-li plná moc ani na výzvu doplněna, soud řízení zastaví

Obeční zmocněnec

- Lze i jen pro některé procesní úkony
- Kterákoli FO, která je plně svéprávná
- Nutnost osobního jednání
- Možnost soudu nepřipustit usnesením (nemá vliv na již učiněné procesní úkony)

Stanovení opatrovníka soudem

- V případě nebezpečí z prodlení u osoby neschopné u soudu samostatně jednat (U právnické osoby jen v případě, že zde není osoba oprávněná za nic jednat nebo je sporné, kdo to je)
- Neznámí dědicové zůstavitele
- Účastník neznámého pobytu
- Účastník, kterému se nedaří doručit do ciziny na známou adresu
- Účastník s duševní poruchou či jinými zdravotními (avšak nepřechodnými) důvody
- Účastník, který není schopen se srozumitelně vyjadřovat

- Opatrovník – osoba blízká či jiná vhodná, není-li, pak advokát. Pozor § 29a OSŘ

Ustanovení zástupce (z řad advokátů, právo chudých)

- Je třeba žádost účastníka
- Musí být splněny podmínky § 138 OSŘ
- Je to nezbytně třeba k ochraně účastnických zájmů

- Advokát je stanoven jako zástupce tehdy, pokud je dáno povinné zastoupení nebo pokud je to třeba k ochraně zájmů účastníka

Povinné zastoupení advokátem

- Výhoda: ochrana strany, usnadnění, urychlení řízení, kvalifikovaná procesní látka („věcnost“ s ohledem na to, že advokát nemá osobní vztah k věci), není nutno uplatňovat širokou poučovací povinnost, odstraňovat vady podání apod. Dále může přispět minimalizaci sporů
- Advokátský proces slouží kvalitě a fungování právní ochrany, přispívá obvykle k vyčerpání jak skutkové, tak právní stránky věci a tím i objasnění pravdy
- Námitky: přílišné náklady pro stranu, advokát spor protahuje tím, že má zájem na zisku, je omezeno právo strany na právní slyšení
- Rozsah: jen na některé stupně řízení? Řádné x mimořádné prostředky?
- Hodnota předmětu sporu jako kritérium nebo jiná kritéria („jednoduchost řízení“, „osobní“ povaha věci).
- Je třeba předvídat výjimky (osoby s právnickým vzděláním apod).
- Nutnost řešení „práva chudých“

Příklad

- Paní Michaela Kadrnožková se rozhodla podat dovolání proti rozsudku Krajského soudu v Brně, kterým jí byla uložena povinnost vyklidit pozemek parc. č. 189/2 v katastrálním území a obci Oslavany. Bohužel nevěděla, že má být v dovolacím řízení zastoupena advokátem, tak dovolání podala sama. Okresní soud v Brně, kterému dovolání adresovala, její dovolání ihned odmítl pro nedostatek povinného zastoupení advokátem. Byl tento postup správný?

ŽALOBA

Pojem žaloby

- Žaloba je návrhem na poskytnutí právní ochrany, kterým se požaduje rozhodnutí ve věci.
- Jde o obecný nástroj k uplatnění práva u soudu
- Žalobou není spor jen zahájen, ale je i určitým způsobem ohraničen, což se projevuje v těchto aspektech:
 - žalobce podanou žalobou určuje soud, který má řízení provést, tedy příslušnost soud zkoumá zpravidla na základě údajů uvedených v žalobě
 - Určení sporných stran
 - Vymezení předmětu sporu

Druhy žalob

- Žaloby na plnění
- Určovací žaloby
- Pravotvorné žaloby (sem spadají i statusové)
- Žaloby petitorní x posesorní

Náležitosti žaloby

- Označení soudu
- Označení účastníků
- Označení zástupců
- Označení věci
- Vylíčení rozhodujících skutečností
- Označení důkazů
- Žalobní petit
- Datum
- Podpis

Označení soudu

- Soud, který považuje žalobce za věcně a místně příslušný
- Např.:
 - Okresní soud v Uherském Hradišti*
 - Svatováclavská 568*
 - 686 69 Uherské Hradiště*
- Dojde-li žaloba jinému než označenému soudu, nepostupuje se podle § 104a nebo § 105

Označení účastníků - FO

- Jméno a příjmení
 - není-li známo, kdo jsou zůstavitelovi dědicové, popř. zda vůbec jsou, připouští se žaloba proti „neznámým dědicům“ přesně označené zemřelé FO
 - výjimka – žaloba proti neznámému není jinak možná (!)
- Bydliště
 - místo, kde FO bydlí s úmyslem zdržovat se tam trvale
 - není-li známo bydliště, uvede se
 - jiná známá adresa
 - identifikace datové schránky
 - adresa trvalého pobytu
 - poslední známá adresa bydliště nebo trvalého pobytu

Označení FO - podnikatele

- Stejně jako u FO – nepodnikatele
 - jméno a příjmení, a nikoliv obchodní firma
 - bydliště, a nikoli sídlo (s ohledem na § 85 odst. 2 OSŘ je vhodné uvést i místo podnikání)
- IČ

Označení účastníka - PO

- Obchodní firma (název) a sídlo
- Např.:
 - Divadelní společnost Lipany, s. r. o., se sídlem v Lipanech, Novolipanská 15*
- V obchodních věcech se uvádí též IČ

Označení zástupců

- Jméno, příjmení, bydliště nebo sídlo
- Funkce
 - advokát, notář, patentový zástupce
- Např.:
 - ... *(identifikace žalobce), zastoupen JUDr. Karlem Radostou, advokátem se sídlem v Praze, U Bulhara 26*

Označení věci

- Stručné označení věci
 - pomocí výše nároku
 - prostřednictvím žalobního důvodu
- Např.:
 - *O zaplacení 10 000 Kč*
 - *O vyklizení nemovitosti*
 - *O určení vlastnického práva*
 - *O rozvod manželství*

Vylíčení rozhodujících skutečností I.

- Úplnost skutkových tvrzení – žalobce musí tvrdit konkrétně všechny skutečnosti odpovídající skutkovým znakům právní normy, z níž vyplývá uplatněný nárok

Vylíčení rozhodujících skutečností II.

- Určitost skutkových tvrzení (ST) – ST musí být natolik určitá, aby
 - soud mohl v rámci dokazování ověřit jejich pravdivost
 - protistrana věděla, k čemu se má konkrétně vyjádřit
- Paušální, nekonkrétní a příliš obecná ST jsou vadou žaloby

Důkazní návrhy

- Označení důkazů tak, aby je soud mohl obstarat
- Např.:
 - K důkazu: výslechem svědka Viléma Sabiny, bytem v Brně, Ráj 26*
- Listinné důkazy musí být k žalobě přiloženy

Žalobní petit

- Návrh žalobce na vydání rozsudku s určitým obsahem.
- Liší se podle typu žaloby.
- Musí být dostatečně určitý.
 - Příklad: 22 Cdo 2743/2016 (provést dostatečná opatření k upevnění pozemku)

Druhy žalobních petitů

- Jednoduchý
- Složený
 - prostá kumulace
 - eventuální petit
 - alternativní petit
 - alternativa facultas

Datum, podpis

- Datum sepsání žaloby
- Podpis
 - žalobce
 - je-li žalobce zastoupen, podepisuje žalobu zástupce

Odstraňování vad žaloby

- Usnesení dle § 43 OSŘ
 - výzva k odstranění vad podání
 - stanovení lhůty
 - poučení, jak je třeba opravu nebo doplnění provést
 - poučení o následcích neodstranění vad
- Není-li vada odstraněna a (kumulativně) nelze-li proto v řízení pokračovat
 - ➡ žalobu (návrh na zahájení řízení) soud odmítne
 - ➡ k ostatním podáním nepřihlíží

Změna žaloby

- Jde o změnu předmětu řízení.
- Podle současné úpravy má žalovaný pouze možnost se ke změně žaloby vyjádřit, sám ji ovlivnit nemůže, jeho souhlas se nevyžaduje (!)
- Změnou žaloby je změna žalobního návrhu, ale i změna skutkových tvrzení (problematicnost závěru vysloveného v R 78/04)
- Soud o změně žaloby rozhoduje vždy. Za vadný se považuje postup, kdy se změna žaloby nepřipustí a o změněném návrhu jedná a rozhoduje.
- Soud nepřipustí změnu žaloby, pokud by výsledky dosavadního řízení nemohly být podkladem pro řízení o změněném návrhu (§ 95 odst. 2 OSŘ).

Zpětvzetí žaloby

- Jde o jednostranný procesní úkon žalobce, kterým se zříká práva na rozhodnutí soudu o uplatněném procesním nároku, tedy žádá, aby se ve věci již nejednalo a nerozhodovalo.
- Následkem zpětvzetí je zastavení řízení.
- Zákon vychází z účinnosti zpětvzetí, výjimečně soud rozhoduje o tom, že zpětvzetí není účinné (§ 96 odst. 3 a 5 OSŘ) – to neplatí v případě, že ke zpětvzetí dojde dříve, než začalo jednání.
- Není upraveno zpětvzetí žaloby se vzdáním se procesního nároku.

Městský soud Brno

Žalobce: František Novák, narozen 24. 4. 1992, bytem Brno, Radličná 32/1205 podal žalobu

Žalovaný: Jiří Pokorný, narozen 26. 1. 1989, bytem Brno, Žaloba o zaplacení 25 000 Kč.

Tříkrát

Soudní poplatek zaplacen.

I.

Žalobce se seznámil se žalovaným na podzim roku 2017 na rybářských závodech v Blansku. Poté se s žalovaným ještě několikrát viděl při různých příležitostech v Brně. Někdy na podzim minulého roku žalovaný při grilování na zahradě požádal žalobce o zápůjčku 20 000 Kč s tím, že peníze nutně potřebuje na opravu auta, které používá k dojíždění do práce. Slíbil, že peníze vrátí do 15. března 2019 s úrokem ze zapůjčené částky.

důkaz: § 2390

II.

Žalovaný do uvedeného data peníze nevrátil, když mu žalobce telefonoval a žádal ho o vrácení peněz, přestal telefon zvedat, v práci se nechává zapírat.

III.

Žalobce proti navrhuje, aby soud vydal tento rozsudek:

- I. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci 20 000 Kč s dohodnutým úrokem.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení.

V Brně dne 10. května 2019

František Novák, vlastnoruční podpis chybí.

- 1. Posudte, zda žaloba obsahuje všechny náležitosti. Pokud nikoliv, zvažte, jak budete postupovat.
- 2. Dospějete-li k závěru, že je na místě nějaký procesní postup soudu, vyhotovte tomu odpovídající rozhodnutí (včetně odkazů na příslušná ustanovení přepisu, podle něhož jste postupovali).
- 3. Pokud by žaloba obsahovala všechny náležitosti, musí soud rozhodnout rozsudkem nebo může zvolit i jinou formu rozhodnutí, popř. jakou a proč?

ŘÍZENÍ PŘED SOUDEM PRVNÍHO STUPNĚ

Příprava jednání

- Příprava jednání
- Zkoumání podmínek řízení
- Stanoviska účastníků
- Příprava dokazování

Prostá výzva

- § 114a odst. 2 písm. a):
- Soud žalovaného, popřípadě ostatní účastníky, kteří nepodali návrh na zahájení řízení, vyzve, aby se ve věci písemně vyjádřili a aby soudu předložili listinné důkazy, jichž se dovolávají, ledaže se takový postup jeví s ohledem na povahu věci neúčelným.
- S případným nereagováním může být spojena pouze pořádková pokuta.

Kvalifikovaná výzva

- § 114b OSŘ
- Forma usnesení v němž soud vyzve žalovaného, aby se písemně vyjádřil k žalobě
- Možnost vydat rozsudek pro uznání (nutné poučení)

Přípravné jednání

- § 114c OSŘ
- Nejedná se o jednání
- Neveřejné
- Snaha o vyjasnění podmínek řízení, smírné řešení
- Pokud se nedostaví žalovaný bez řádné omluvy – možné vydat rozsudek pro uznání

USNESENÍ

Okresní soud v Nymburce rozhodl asistentkou soudce Mgr. Alenou [redacted] v právní věci žalobkyně Marie R. [redacted], nar. 14.01.1958, bytem Poděbrady, Dr. Horákové [redacted], zastoupené JUDr. Ladislavem Tichým, advokátem se sídlem Poděbrady, Studentská 331/II., proti žalovanému Bohuslavu R. [redacted], nar. 08.11.1957, bytem Poděbrady, Dr. Horákové [redacted], o vypořádání zaniklého SJM,

t a k t o :

Soud vyzývá žalovaného, aby se ve lhůtě 15ti dnů ode dne doručení tohoto usnesení písemně vyjádřil k žalobě, která je připojena.

Ve vyjádření je povinen zejména:

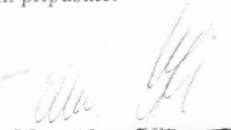
- uvést, zda nárok uplatněný v žalobě uznává, popřípadě v jakém rozsahu
- vyličit rozhodné skutečnosti ve věci
- označit důkazy k prokázání tvrzených skutečností

K vyjádření je třeba připojit listiny, na něž se vyjádření odvolává.

Vyjádření je třeba předložit soudu ve 2 vyhotoveních.

Poučení: Proti tomuto usnesení není odvolání přípustné.

V Nymburce dne 16. ledna 2013

Mgr. Alena [redacted]
asistentka soudce

- Paní Marie R. podala žalobu k místně příslušnému Okresnímu soudu v Nymburce na vypořádání zaniklého společného jmění proti bývalému manželovi Bohuslavu R. Po té, co byl zaplacen soudní poplatek z žaloby, doručil Okresní soud v Nymburce žalovanému výzvu k písemnému vyjádření se k žalobě (viz níže – č. l. 15). Protože se žalovaný na výzvu soudu ve stanovené lhůtě nevyjádřil, vydal soud podle § 114b odst. 5 o. s. ř. rozsudek pro uznání. Byl jeho postup správný?